

ЕРОТИЧНИ ВНУШЕНИЯ ВЪРХУ АРТЕФАКТИ ОТ ПАВЛИКЕНСКИЯ КРАЙ

НЕЛИ ЦОНЕВА

Разположен в плодородната централна част на Дунавската равнина, Павликенският край е бил населяван от най-дълбока древност. Най-старите находки, открити при археологически проучвания, са от периода на новокаменната и каменномедната епоха. По-късно тракийските племена кробизи и уздицензии заели хълмистата долина по средното течение на р. Росица и изградили множество тракийски селища. През I в. от н.е. земите на траките от Павликенския край станали неразделна част от територията на античния град Никополис ад Иструм. Трайни доказателства за живота през тази епоха са запазените останки от антични селища, вили, производствени центрове, некрополи, храмове, светилища, както и намерените разнообразни археологически, епиграфски и нумизматични материали. От този период са и първите археологически паметници на културата, върху които са изобразени еротични сцени или които, чрез изображението си излъчват еротични внушения. Това са архитектурни елементи, мраморни статуетки, фрагменти от керамични съдове и теракоти, намерени в Античния керамичен център край Павликени или в околните антични селища.

Темата за античните археологически находки с еротични внушения от Павликенския край като цяло не е била обект на научни или на научнопопулярни проучвания, независимо, че изображения на част от тези артефакти са вече публикувани в специализираната литература, а други са отдавна известни на специалистите. (1) Проблемите, свързани с произхода и предназначението на тези артефакти, мотивацията на древния майстор да пресъздаде една еротична сцена или до колко тези еротични внушения са свързани с митологията или са реалистично пресъздаване на определена част от живота на древните траки – тези и много други въпроси предизвикват интереса на съвременниците ни.

Въпросът за еротичните внушения върху античните артефакти от Павликенския край е неразривно свързан с голямата тема за еротиката в изкуството. Всяка човешка цивилизация, древна или модерна, създава произведения на изкуствата с еротичен характер. Най-старите култури свързвали сексуалния акт със свръхестествените природни сили и затова ранните еротични творби са силно повлияни от религиозните вярвания на съответните народи. В началото тези произведения са предимно скулптури и рисунки, едва по-късно се появява и еротичната литература.

В най-древните праисторически времена сексуалните образи били просто вид религиозни изображения. Пещерни рисунки със сексуално

съдържание има още от периода на палеолита. Наред с изображенията на животни и на ловуващи хора – се срещат и рисунки на полови органи, които се смятали за символи на плодородието и на плодовитостта. През тази епоха се създават и образите с преувеличени сексуални характеристики, каквито са всички фигурки на праисторически Венери - напр. Вилендорфската Венера или женската мраморна фигурка от ранния неолит, намерена в Азмашката селищна могила край Ст.Загора. (сн.1) Идеята на тези изображения не е сексуална стимулация, а чисто култова и религиозна, свързана с различни ритуали за плодородие. (2)

В древногръцкото изкуство темата за еротиката е доразвита и получава ново предназначение. Еротичните сцени и изображения вече илюстрират не само митологията и религиозните вярвания на древните гърци, но са и своеобразен начин за възможно най-реалистичното представяне на човешките обноси и начин на живот. От епохата на Древна Гърция произхождат керамичните съдове с нарисувани еротични сцени между мъж и жена, както и едни от най-ранните хомосексуални сцени и примери на содомия. (напр. бог Пан, който прави секс с коза)

През римската епоха древното изкуство с еротични сцени получава небивал растеж и разпространение. Римските градове Помпей и Херкулан били украсени с рисунки и скулптури с откровено еротични внушения, които и днес шокират с невероятния си натурализъм. Античната митология била неизчерпаем източник на персонажи за древния майстор. Успоредно с религиозния си характер и като средство за илюстрация на античната митология, паметниците на културата с еротични сцени ни дават представа и за реалния живот на римските поданици. В древния Помпей стенните еротични рисунки били характерни за публичните домове, а издълбаните фалоси по тротоарите насочвали към районите на забавления и удоволствия. Изработването на огромни фалоси като архитектурни елементи се използвали за украса на римските домове, тъй като се смятало, че пенисът носи късмет.

От периода на античността произхождат археологическите артефакти от Павликенския край, върху които има изобразени еротични сцени или които излъчват еротични внушения. Най-атрактивни са находките от Античния керамичен център край Павликени, съществувал в периода II – IV в.от н.е. (м.”Кърна бунар” – 4 км югозападно от съвременния град).....

.....